

tikel opmerkte: 'k Heb me afgevraagd, hoe dit manco bij den opzet om een geschiedenis der Godsopenbaring te geven, te verklaren is. Dit boek is maar zeer ten deele wat het heet te zijn.

Deels kan dit verklaard worden uit de moeilijkheid van de stof.

Toch zie ik nog een andere oorzaak.

De schrijver beseft zeer goed niet te kunnen volstaan met het eenvoudig navertellen van het Schriftverhaal; hij gevoelt den eisch om de gedachten Gods weer te geven. Telkens komt men dan ook aan het slot van een gedeelte een zin tegen als: deze geschiedenis leert ons: ... B.v. als Jacob door bedrog den eerstgeboorte-zegen heeft verworven: „Deze geschiedenis laat ons zeer duidelijk zien, dat God Zijn raad volvoert niet tegenstaande de zonde der menschen." Maar, nog afgezien van het bezwaar, dat deze „les" vrijwel uit elke bijbelsche geschiedenis zou kunnen worden afgeleid, ja uit tal van hedendaagsche voorvallen, en dat dus zóó het specifieke van deze geschiedenis zeker niet is gegrepen; bij deze wijze van behandelen van de historische stof rijst toch de vraag: Is dat Gods bedoeling met dit heilsfeit (ik schrijf dit zeer bewust: feit, waardoor het heil in Christus weer een schrede dichterbij komt) — is dat Gods bedoeling met dit heilsfeit, dat wij er iets uit zouden leeren, dat dat feit voor ons een illustratie zou zijn van één of andere waarheid? Of is de specifieke betekenis van dit feit, dat God daarin werkt aan de komst van Christus en die naderbij brengt? Immers het laatste.

Maar dan mag men het groote proces van Gods heilswerk toch niet vervlakken tot een reeks gebeurtenissen, waaruit wattleeren valt!

Men schijnt dan de betekenis van een Schriftgedeelte te hebben gevonden — men haalt er toch een op zichzelf volkomen juiste „les" uit — maar het tegendeel is waar. En dan wordt het zoeken van zulk een „les" en het vinden van zulk een „toepassing" een belemmering om Gods werk in het volvoeren van Zijn Raad te zien.

Nog één voorbeeld ter illustratie. Als Dr Bakker de betekenis van Abraham bespreekt, zegt hij, dat deze „het best (wordt) gekarakteriseerd door den eernaam, die hem wordt gegeven: de vader der geloovigen." Volkomen juist. Maar hoe wordt dit dan uitgewerkt? „In zijn leven treedt altijd weer het geloof op den voorgrond... En zoo staat hij in de geschiedenis als een getuige Gods voor al Gods kinderen, die ons laat zien wat Gods genade in den mensch vermag." Ook in 'tvoorgaande is Abraham's geloof al meermalen ten voorbeeld gesteld. Niets geen bezwaar tegen. Hebreërs doet dit ook. Maar de schrijver is zoo gehecht aan het schema: „Wat kunnen we hieruit leeren?" dat hij de geheel eenige plaats van Abraham uit het oog verliest en van den naam: vader der geloovigen een geheel onjuiste, die speciale positie voorbijziende verklaring geeft.

Deze onjuiste methode — die overigens in het tweede deel in nog veel ernstiger mate voorkomt — lijkt me mede een oorzaak ervan, dat de schrijver telkens het thema van zijn werk loslaat.

Ten slotte: Men zie toch in deze critiek geen gebrek aan waardeering. Ze is niet negatief bedoeld, maar zeer positief, n.l. om er toe te dringen, om toch ten volle de consequenties te trekken van ons Gereformeerd vooroordeel in zake de eenheid van Gods openbaring en der heilsgeschiedenis; alle zijpaden, die zoo gemakkelijk worden ingeslagen — men kan dan zoo „stichtelijk" spreken of schrijven — maar waardoor de rijkdom van Gods openbaring in de schaduw komt te staan, zorgvuldig te vermijden; en niet te rusten voor de geschiedenis van het groote verlossingsdrama in haar hoofdlijnen en in haar onderdeelen ons helder voor oogen staat.

Het bereiken van dit doel is van uitmendende betekenis voor de Kerk, voor den dienst des Woords en voor het tegengaan van misstanden en eenzijdigheden in het geloofsleven.

De geloofsgemeenschap, die noodig is voor het bereiken van dit doel, is aanwezig: de Kerk van Jezus Christus. Die geloofsgemeenschap moet in haar geheel een werkgemeenschap zijn tot het geloovig verstaan der Schrift.

Maar kan er nu binnen die geloofsgemeenschap niet een kleinere kring worden gevormd, die de Kerk ten zegen wil zijn, door zich speciaal, op wetenschappelijke wijze met dit doel bezig te houden en den voorarbeid te verrichten, waaruit eens een systematische, wetenschappelijk gefundeerde geschiedenis der openbaring groeien kan?

F. de V.

Een advertentie in „DE REFORMATIE" wordt door duizenden gelezen. Wilt U daaraan denken ingeval U publiciteit zoekt?

UIT DE HISTORIE

Dr A. Kuiper over de Belijdenis.

V.

Ook over de betekenis en de bindende kracht van de onderteekening der drie Formulieren van eenigheid heeft Dr Kuiper zich duidelijk uitgesproken.

In het jaar 1884 had Kuiper namelijk een scherp aanval te verduren ten aanzien van zijn pogen om de onderteekening der belijdenis weer verplichtend te stellen voor kerkelijke ambtsdragers bij de aanvaarding van hun ambt.

Het was immers bekend, dat Kuiper overwegend bezwaar had tegen een zinsnede uit art. 36 der Ned. Geloofsbelijdenis. Uitvoerig had hij in „De Heraut" o.a. tegenover Prof. Van Velzen aangevoerd, dat volgens de Heilige Schrift het weren en uitroepen van alle afgoderij en valschen godsdienst niet de taak der Overheid is.

En met het oog hierop vroeg men: „Hoe kan Kuiper nu in de wereld de onderteekening der formulieren eischen. Hij kan het met een eerlijk geweten zelf niet eens doen! Hij kan zijn naam niet zetten onder art. 36 der Geloofsbelijdenis!"

Naar aanleiding van deze critiek gaat Kuiper schrijven over het karakter van de onderteekening der Formulieren, zooals die in de Kerk wordt geëischt. En hij toont dan aan, hoe men tegen een deel der belijdenis bezwaar kan hebben, terwijl men toch met een geruste conscientie zijn naam mag zetten onder die belijdenis, als bewijs van hartelijke aanvaarding van den inhoud als in alles overeenkomende met de Heilige Schrift. Dit kan, doordat er is in de Kerk het recht van gravamen.

Kuiper geeft zijn opvattingen omtrent de betekenis der kerkelijke onderteekening der Formulieren aldus in vijf stellingen weer:

1o. Men onderteekent de Formulieren niet als een los atteststuk, maar als accoord van kerkelijke gemeenschap.

2o. Ons bezwaar tegen eenig stuk der Formulieren moet als gravamen ingediend.

3o. Zulk een gravamen moet duidelijk formuleeren, tegen welke uitdrukking men bedenking heeft en wat er o.l. voor in de plaats moet komen.

4o. Zulk een geformuleerd „gravamen" moet altoos gegrond zijn op het gezag van de Heilige Schrift, deze Schrift als hoogste rechter aanvaard zijnde.

En 5o. Zulk een „gravamen" mag niet raken aan eenig stuk van ons algemeen en ongeveind Christelijk geloof.

De kwestie van het gravamen heeft thans zijn actualiteit verloren omdat de door Dr Kuiper bedoelde zinsnede door de Synode van 1905 uit art. 36 is geschrapt. Maar wel is van belang, hoe Dr Kuiper het karakter van de onderteekening der belijdenis, zooals die in de Kerk wordt geëischt en inderdaad plaats vindt, omschrijft.

Kuiper wijst er eerst op dat de quaestie der onderteekening nooit te berde is gebracht dan alleen in kerkelijk verband, met betrekking tot de Kerk en met het oog op kerkelijke werkzaamheid.

Slechts één uitzondering was er z.i.: namelijk de Formulierenquaestie in verband met Art. 2 van de Statuten der Vrije Universiteit.

Hij schrijft daarover als volgt:

Gelijk men weet, rust en staat deze Universiteit alleen en eeniglijk op het fundament van het Woord Gods. Niet bedoeld in misleidenden zin, zoodat ieder er van maakt, wat hij maken wil, maar zóó, dat zeer beallst bedoeld is: op het fundament van de Heilige Schrift. En omdat nu ook Roomschen en Lutheranen en Baptisten zich op verkeerde uitleggingen van de Heilige Schrift beroepen, hebben de oprichters van deze Universiteit den moed gehad, zelfs in hunne statuten zeer beallst uit te spreken, dat zij hun hogeschool funderden op die goddelijke waarheid der Heilige Schrift, die door den Heiligen Geest in den loop der eeuwen van allerlei kettersehe gevoelens onderscheiden was, en die voor ons land beleden stond in De Drie Formulieren van eenigheid.

Hier nu ontstond echter de moeilijkheid, dat men, buiten kerkelijk verband, zich aan deze Formulieren bond. En het is daarom, dat de oprichters er uitdrukkelijk bij hebben gevoegd: daaraan zulk een gezag toekennende als men deed op kerkelijk terrein; niet nu, maar in den gezonden tijd, toen niet ontduiken maar belijden doel was.

Ook bij die ééne uitzondering behoeven we ons dus niet op te houden, en geconstateerd mag en moet, dat er onder ons alleen sprake is van onderteekening der formulieren als accoord van kerkelijke gemeenschap.

Dat dit dan ook eigenlijk niet anders kan, toont de aanhef van deze stukken reeds: Er staat: „Wij gelooven met het hart en wij belijden met den mond". Er staat dus niet: Ik geloof, ik belijd, als van één, maar het is een gemeenschap van velen, die spreekt: wij, w.j. Iets wat in den Catechismus wel anders schijnt, maar toch niet anders is, daar in den Catechismus de onderwijzer de vragende gemeente representeert.

En wat ligt nu in het feit, dat deze stukken als accoord van kerkelijke gemeenschap dienst doen, opgesloten?

Ons dunkt deze drie:

1o. dat honderden en duizenden en tienduizenden in zulk een stuk saam belijden, zoodat het aanmatigend en onbescheiden zou worden, indien iemand er aanspraak op maakte, dat nu juist zijn wijze van uitdrukken zou worden overgenomen.

Dien eisch kan niemand stellen.

Zulk een eisch zou tegen de liefde zijn, die wil dat we ons naar onze broeders zullen schikken.

Vooraf weet ik dus, dat in geen enkel kerkelijk symbool anders kan gevonden worden, dan zulk een uitdrukking der waarheid, die ook met de andere broeders rekening houdt, en waarvan ik dus zeg: Niet dat ik het nu juist alles zoo, onder die bewoordingen, en in die termen zou uitdrukken, maar wel, dat ik mij bij een kerk, die het zoo uitdrukt, volgaarne en met bereidheid des harten voegen kan.

2o. Voorts volgt uit het nemen van deze stukken als accoord van kerkelijke gemeenschap, dat ze de stemmen zijn van een nog levende en sprekende Kerk, in wie nog de Heilige Geest werkt, en die dus bij meerder en zuiverder Geesteslicht de dingen ook beter zien kan.

Op zichzelf is een atteststuk dood, maar neem ik het als accoord van gemeenschap, dan leeft het; dan is het geen oogenblik van de Kerk los, waarbij het hoort; en zie ik niet maar een dor stuk papier voor me liggen, maar zie de levende Kerk voor mij staan, die mij nog als hare belijdenis deze 37 artikelen voorspreekt.

De belijdenis anders te beschouwen is ongereformeerd en doodend intellectualisme, waar we niet genoeg tegen waarschuwen kunnen. Dan ligt alles verstaan, is het leven gewen en is er kalmte, ja, maar een kalmte als der graven.

Neen, de Belijdenis is de taal, de sprake der Kerk. Zij spreekt mij toe: Zoo belijd ik, en ze stelt zich als Kerk onder en bij dat belijden onder de tucht van den Heiligen Geest.

Vandaar dat haar belijden steeds inhoudt de blijmoedige en hartelijke verklaring van niets buiten Gods heilig Woord te willen weten en dat Woord bij het licht van den Heiligen Geest.

En nu het 3e, wat uit ons eerste beding volgt, t.w., dat in het accoord van kerkelijke gemeenschap vanzelf ligt, dat er een weg is om over verschil van gevoelens, dat mocht opkomen, uitspraak te doen.

Neem ik de belijdenis als een los stuk, natuurlijk, dan moet ik het zóó aannemen of zóó verwerpen, en is er van een levend proces der overtuiging geen sprake. Want wie zou dan rechter zijn?

Maar onderteekenen ik een stuk, als accoord van kerkelijke gemeenschap, en belijd ik bij dat accoord, dat Gods Woord steeds boven alles gaat, dan is hiermee de mogelijkheid van verschil toegegeven en dus ook vanzelf de weg aangewezen, om zulk een verschil te doen beslissen.

En zoo ziet men dus, dat onderteekening van een accoord van kerkelijke gemeenschap in elk opzicht schier van het onderteekenen van een gewoon atteststuk verschilt, en de eenige onderteekening waarmee men zoo iets vergelijken kan, is b.v. de eed op de Grondwet.

Legt men mij onze Grondwet als een los stuk voor en vraagt men of ik er een eed op wil doen, dat dit zoo waar is, zoo doe ik dien eed nooit, want er staan in de Grondwet enkele onware dingen.

Maar vraagt men mij, of ik onze Grondwet als Kamerlid bezweren wil, dan aarzel ik geen oogenblik. Immers dan bedoelt die eed niet, dat het zoo waar is, maar dat ik haar aanvaard behoudens mijn recht, om er op wettige wijze bezwaar tegen in te brengen en tot herziening er van mee te werken.

En zoo nu ook is het hier.

Zooals het stuk daar ligt, te zeggen: „Zoo is het absoluut in elk woord en elke letter waar", — dat kan niemand, tenzij iemand, die de stukken zelve niet kent.

Maar daarentegen te zeggen: „Als lid of bedienaar der Kerk doe ik een eed op deze stukken", ja dat kunt ge zonder aarzeling, want in het accoord van kerkelijke gemeenschap zelf ligt de mogelijkheid van verschil en de weg tot oplossing van zulk een verschil opgesloten.

Samenvattend kunnen wij Kuipers opinie in dezen aldus weergeven:

1o. De belijdenis is een stuk der Kerk. Zij alleen bepaalt hoe groot en van welken aard het gezag der belijdenis is. En wat de Kerk bepaald heeft moet uit haar eigen besluiten en handelingen worden opgemaakt.

2o. Door de Kerk is nooit bedoeld, dat de Formulieren van eenigheid bewijs van eenigheid zouden opleveren voor elke uitdrukking, term, zeggingsmanier, bewijsvoering of uitlegging van Schriftuurteksten, maar uitsluitend en alleen voor „alle articulen en stukken der leer", maar die dan ook „alle" en „in alles". Wij willen in dit verband citeren het woord van Prof. Bavinck: „de Gereformeerde Kerken hebben instemming met de belijdenisschriften nimmer in dien zin verstaan, dat alle vrijheid van beweging daardoor uitgesloten zou zijn. De Nederl. confessie b.v. rekent in art. 4 den brief aan de Hebreërs onder de brieven van Paulus, maar desniettemin waren er vele Gereformeerde theologen, die op het voetspoor van Luther en Calvijn hem aan een anderen auteur toeschreven. Over de praedestinatie bestond binnen den kring der Gereformeerde theologie een vrij sterk verschil van gevoelens, en over de nederdaling ter hel werden steeds meeningen voorgedragen, die van de letter der Catechismusverklaring afweken. In de belij-

denissch plaatsen hielden heid den in het 1 So. E onderter lijke g daarin dat het ten dage en dat e uitspraak wettige

H.

Guld

Deze tusschen dienstoe was hu volge is telen be maal off dien naa het Avd Meester Neemt, willen g dat de a offerd b waren, hadden gedaan l schrift v zoo nult het hede de Apos een altaz hebben n, ma voor d nemen. gij zegt, offer he schen a gelegen l altaar, strijd ge het schi aanhal dat hij o dienst v aan well die gebo Dat dit loond w naam alt over wel men niet lijken di hij) daa te zegge belijden offers, Z taar. Ni offeren i Aangez moel me wat beir der Kerl zeggen, e ben om Avondm altaar DE BI sostomus zou niet lijks, in geweest hebben. GUY: in deze t hoe hij z dat het o en het : Christus hij, dat v ons gebr zegt hij, helgee dit tot M offer dan zelfde. E hyperbol ken, te Wj vie fer, da ons Avd offer aan de gedac aan het l ons bevo nis, dat wij het t voor het zegt, dat

De E. H. Timmerman schrijft in „Geref. K.bl. Overijssel & Drente“ in betrekking tot de „indifferente“ jeugd:

Het is de roeping der Kerk om de leden aan te manen tot het betrachten van gehoorzaamheid en het bewijzen van trouw. Maar het behoort tot de taak der vrije jeugdorganisaties om middelen te beramen en haar werk zoo in te richten, dat er belangstelling bij de jeugdigen worde gewekt. Daarbij behoort de Kerkraad zich niet geheel afzijdig te houden. Ter bevordering van een goed verband tusschen Kerk en Jeugd is het zelfs gewenscht, dat de predikant en een ouderling zitting hebben in de plaatselijke Jeugdcentrale. Verder dient de Kerk m.i. in dit opzicht haar bemoeieningen niet uit te strekken. Als al het andere in het Rapport genoemde werk maar trouw geschiedt, mogen we dankbaar zijn.

Laat ik daarbij nog op twee zaken mogen wijzen. Vooreerst hierop, dat we van de medewerking der Kerk toch ook weer geen wonderen moeten verwachten. Het komt nog veelvuldig voor, dat er op een plaats de beste harmonie bestaat tusschen Kerk en jeugdorganisatie en dat er toch nog zooveel jonge menschen gevonden worden, die zich van den jeugdwerk afzijdig houden.

En in de tweede plaats zou ik de vraag willen stellen: In hoeverre heeft de Kerk het recht de verkeerde invloeden te bestrijden, die veroorzaken, dat tal van jonge menschen hun geestelijke vorming steeds meer verwaarloosen?

In het Rapport wordt uitsluitend een opsomming gegeven van de plichten der Kerk. Daartegenover staan toch ook rechten. Welke zijn die? En hoe moet de Kerk daarvan gebruik maken?

Er zijn b.v. zeer veel clubs, die ons jeugdwerk bijzonder veel nadeel berokkenen en die ook onzen jongen menschen niet alleen den lust benemen tot de noodzakelijke beginselstudie, maar die hen ook meer en meer los maken van onze Gereformeerde levens- en wereldbeschouwing.

Ik denk hier b.v. aan verschillende reciteerclubs, die vooral de indifferente jeugd, vaak van heinde en ver, weten samen te brengen in volle zalen, waar soms niet anders gegeven wordt dan modern toneelspel, ontdaan van 'n enkel vloekwoord en „christelijk“ gemaakt met een „kort gebed“. En dan komt 't zelfs voor, dat men zich gaat beroepen op een vermeende of niet-geweigerde aanbeveling van kerkelijke personen.

Nu vraag ik: Moeten wij tegen de Kerkeraden zeggen, dat het niet tot hun competentie behoort om hier meer en meer in te grijpen? Moet men al dat kwaad maar laten doorzien, omdat de Kerk geen rechten kan laten gelden?

De Kerk heeft een taak, een duren plicht ten opzichte van de indifferente jeugd. Maar anderzijds meen ik, dat ook de Kerk van haar heilig recht gebruik moet maken, en ook moet kunnen maken, om ernstig na te gaan, of de vrije jeugdvorming, in wat vorm die ook geschiedt, aan de Kerk en aan de openbaring van het kerkelijk leven geen onherstelbare schade toebrengt. De band tusschen Kerk en jeugd moet nauwer worden aangehaald. Maar dan zoo, dat niet alleen het hart der Kerk tot de jeugd, maar ook het hart der jeugd tot de Kerk gebracht worde.

Organisatie van den „verkenningdienst“ ten aanzien van de meer en meer stelselmatige beïnvloeding van onze jeugd door factoren van buiten, zal wel een der eerste vereischten zijn.

K. S.

Generale Synode der Gereformeerde Kerken.

Maandagavond is in de Noorderkerk te Sneek de Generale Synode der Geref. Kerken in Nederland haar zittingen weer begonnen.

De voorzitter, ds J. L. Scheuten van Amsterdam, opende de vergadering op gebruikelijke wijze en sprak een openingswoord, waarin hij er op wees, dat de tijdsomstandigheden waaronder de Synode samenkomt in zekeren zin nog langer zijn dan verleden jaar. De donkere wolken palken zich samen vooral boven de hoofden der kleine volken en van hen zijn er reeds in het krijgbedrijf betrokken.

De Heere heeft tot duizende ons land en volk nog gespaard en wij bidden nu Hem — aldus spr. — dat Zijn wacht zich rondom onze erve moge blijven bepalen en dat wij hier vrij en ongehinderd onzen arbeid mogen kunnen verrichten.

Na de Kerk van Sneek en de Sneeker gastheeren en -vrouwen dank te hebben gebracht voor de vriendelijke ontvangst der Synode bij vernieuwing bereid, merkte spr. op dat het Moderamen gemeend heeft de Synode opnieuw te moeten samenroepen, omdat de zaak-Drachten en de zaak-Goossens niet langer op afdoening mochten wachten.

Daardoor is al heel wat stof opgejaagd en heel wat schade aangericht, waarover men binnen Sions muren treurt en zich op Askelons straten verblijdt, waarom een poging om tot een bevredigende oplossing te komen niet langer op zich mocht laten wachten.

Ook andere punten, die nog onafgedaan bleven, zijn thans, dank zij den ijver der commissies, voor behandeling in gereedheid gebracht.

Alleen commissie I, die te adviseeren heeft over het rapport van Deputaten naar art. 211 der Acta van de Generale Synode van Amsterdam (de z.g. Leergeschillen) is nog niet met haar arbeid gered. Nadere informatie zal allicht over dit nog-niet-gereed zijn eenig licht kunnen verschaften.

Naar aanleiding van het voorgedragen Schriftgedeelte uit Jacobus, wees spr. er voorts op hoe het Jacobus en omitsprekelijk voorrecht was den Heere Jezus te mogen dienen door het goede voor Zijn volk te zoeken.

Diezelfde begeerte leeft toch immers ook bij de Synodeleden? Omdat menschen zooveel kunnen bederven in den dienst voor Zijn kerk en koninkrijk wordt de Synode vaak voor uiterst

denisschriften worden tal van teksten als bewijspplaatsen geciteerd, maar exegese en dogmatiek behielden hare vrijheid en stelden soms de onjuistheid der aanhaling of haar gemis aan bewijskracht in het licht. (Modernisme en Orthodoxie, p. 14.)

30. De onderteekening der Formulieren is een onderteekening van een accoord van kerkelijke gemeenschap. Dat houdt o.a. in, dat daarin de taal der Kerk gesproken wordt, dat het de levende Kerk is die nog heden ten dage haar levend geloof daarin uitspreekt, en dat er een weg is om over verschil van gevoelen uitspraak te doen, n.l. door de Kerk zelf in haar wettige vergaderingen.

II.

C. V.

Guido de Brès en de bisschop van Atrrecht.

III.

Deze naam offer placht gebezigd te worden tusschen de Joden en de Heidenen, want hun godsdienst oefeningen bestonden in offers. Die naam was hun welgevallig en aangenaam. Dientengevolge is het geenszins waarschijnlijk, dat de Apostelen bezwaar zouden gehad hebben het Avondmaal offer te noemen, uit vrees de menschen door dien naam ergernis te geven. Maar zij, wetende dat het Avondmaal geen offer was, aangezien hun Meester hen had gezegd: Neemt, eet, en niet: Neemt, en offert, hebben het dien naam ook niet willen geven, want het is geenszins geloofwaardig, dat de Apostelen ooit Jezus Christus zouden geofferd hebben, temeer daar zij geen offeraars waren, en zij geen enkel gebod noch voorbeeld hadden zulks te doen. En indien zij het zouden gedaan hebben, zouden zij niet vergelen hebben in schrift vast te leggen een zoo groote gebeurtenis, zoo nuttig en noodig voor ons heil, zooals men het heden gezegd zou hebben. Ik erken wel, dat de Apostel in de Hebreëen, hfdst. 13 zegt: Dat wij een altaar hebben van hetwelk geen bevoegdheid hebben te eten, degenen, die den Tabernakel dienen, maar ik zie geen reden om dit altaar voor de tafel van het Avondmaal te nemen. Zelfs spreekt dat uwe lezing tegen, waar zij zegt, dat de Apostelen het Avondmaal geen offer hebben durven noemen, uit vrees den menschen aanstoot te geven. Zou er meer gevaar in gelegen hebben dit te noemen offer, dan de tafel, altaar, op dewelke het gevierd werd? Zeker dat strijdt geheel tegen zichzelf. Maar wat mij betreft, het schijnt mij, dat de Apostel in voornoemde aanhaling niet over het Avondmaal spreekt, maar dat hij onder het altaar den gezamenlijken eeredienst verstaat, dien wij aan Christus brengen, aan welken eeredienst geen deel hebben degenen, die gebonden zijn door de plechtigheden der Wet. Dat dit de ware beteekenis is, zal hierna aangeleend worden. Want aangezien hij zich van den naam altaar als beeldspraak bediend had, toont hij over welk soort eeredienst hij wil spreken, opdat men niet zoude begrijpen, dat hij over een stoffelijken dienst zou spreken. Wij brengen dus (zegt hij) daardoor steeds dankoffers aan God, dat is te zeggen, de vrucht der lippen welke Zijn naam belijden. Hij noemt daarna ook de aalmoezen, offers. Ziedaar wat hij verstaat onder het altaar. Niet als zou men op hetzelfde Jezus Christus offeren als slachtoffer.

Aangezien het lofoffer een geestelijk iets is, zoo moet men ook het altaar (geestelijk) verstaan. En wat betreft dat eenigen der Ouden de dienaren der Kerk priesters hebben genoemd, dat wil zeggen, offeraars, ik geloof dat zij dit gedaan hebben om dezelfde redenen, als waarom zij het Avondmaal offer genoemd hebben, en de Tafel altaar, te weten figuurlikerwijs.

DE BISSCHOP: Maar de uitspraak van Chrysostomus moet wel worden opgemerkt: want hij zou niet gezegd hebben, wij offeren dagelijks, indien er niet een of ander werkelijk offer geweest ware, dat de Kerk dagelijks gebracht zou hebben.

GUY: Ik beken, dat Chrysostomus zoo spreekt in deze uitspraak. Maar, ik verzoek u, beschouw hoe hij zich vervolgens daarna verbetert. Hij zegt, dat het offer dat zij brachten het voorbeeld en het zinnebeeld was van dat wat Jezus Christus eens gebracht had. En vervolgens zegt hij, dat wij hetzelfde offer brengen, dat eens voor ons gebracht is. Derhalve, dat wat wij brengen, zegt hij, wordt gebracht tot gedachtenis van hetgeen gebracht is. Want Hij zegt: Doet dit tot Mijne gedachtenis. Wij brengen geen ander offer dan de Offeraar, maar wij brengen altijd hetzelfde. En vervolgens voegt hij er aan toe om zijn hyperbolen, dat is een wijze van overdreven spreken, te verklaren: En om het beter te zeggen: Wij vieren de gedachtenis van het offer, dat gebracht is. En in waarheid, aan ons Avondmaal bieden wij een zoodanig soort offer aan, te weten wij vieren de herdenking en de gedachtenis van het offer, dat Jezus Christus aan het kruis voor ons gebracht heeft, zooals Hij ons bevolen heeft: Doet dit te Mijner gedachtenis, dat is te zeggen, etende en drinkende doen wij het te zijner gedachtenis. Dit alles kan niet voor het Misoffer van nut zijn, want wanneer men zegt, dat het geen symbool, maar werkelijk de

Heere Jezus Christus is, hoe kan men Jezus Christus offeren tot gedachtenis en herdenking van Jezus Christus en van Zijn dood? Er bestaat verschil tusschen de gedachtenis van een ding, en het ding waarvan de gedachtenis gevierd wordt. Indien volgens Chrysostomus gij hetzelfde offer in de Mis brengt, dan zou uw offer bloedig zijn, hetgeen geheel tegenstrijdig zou zijn met de onderscheiding, welke gij maakt tusschen sacrificium cruentum et incruentum, dat is te zeggen, tusschen bloedig en onbloedig offer. Gij zegt dat het offer dat aan het kruis gebracht is, bloedig was, maar dat, hetgeen gij in de Mis brengt, onbloedig is. En gij voert aan dat Chrysostomus zegt, dat zij hetzelfde offer brachten dat eenmaal gebracht is, dat is dus datgene wat bloedig is. En vervolgens duidelijk zijn bedoeling toonende, zegt hij: Of om het beter te zeggen: wij vieren de gedachtenis en herinnering ervan in de communie.

En Prosperus in zijne uitspraken, zegt, dat hetgeen de priester doet, genaamd is offering van het vleesch, het lijden, de dood en de kruisiging van Christus, maar niet in werkelijkheid, maar door een beteekenisvol geheimenis. Hieruit volgt, dat het priesterschap hetzelfde is. En zoodoende zeg ik, dat de Kerk haar offer heeft te bedienen, te weten het sacrament van het lichaam en bloed van den Heere bij het ontvangen waarvan men gedachtenis viert van het offer, dat Hij eenmaal gebracht heeft. Hieraan voeg ik, mijnheer, nog toe, dat de Ouden het woord offeren gebruikt hebben voor aanbieden, zooals de H. Cyprianus in zijn preek De Lapsis, zegt, dat de Diaken zal beginnen de kelk aan te bieden aan het volk dat tegenwoordig was. En de Heilige Augustinus in zijn brief aan Januarius brief 118, zegt, dat sommigen genoeg hebben genomen met zekeren schijn van reden, dat op een zekeren dag des jaars, waarop de Heere het Avondmaal heeft gevierd, het wenschelijk was, dat het lichaam en bloed van den Heere werden aangeboden en ontvangen na het Avondmaal tot een meer plechtige gedachtenis. Offeren moet dan verstaan worden van aanbieden en aan het volk geven. In de civitate Dei lib. 10, getuigt hij, dat alle handelingen, waardoor wij vereenigd en verbonden met God zijn, genoemd worden offers der Kerk. Ziedaar hoe de Ouden het woord offeren nog gebruikt hebben, voor „aan het volk aanbieden“, en niet „aan God offeren“. En ik denk zelfs niet dat gij het woord offer bij uw Mis in zijn eigenlijke beteekenis neemt.

TH. DELLEMAN.

Achteruitgang in ons leven.

Herhaaldelijk heeft ons blad zich bezig gehouden met het vraagstuk van kinderbeperking en wat daarmee samenhangt. In verband daarmee geven we uit „Zeeuwse Kerkbode“ (ds Oussoren) volgend knipsel:

Prof. Dr K. Dijk heeft in „De Bazuin“ cijfers gepubliceerd uit een boekje van K. Nicolai te Hoogezand, welke ons laten zien, dat de strijd, die de Gereformeerde Kerken moeten voeren tegen het Neo-Malthusianisme geen strijd is tegen windmolens. Hij schrijft: „Bovenal is verontrustend de teruggang van Hervormden en Gereformeerden onder alle kinderen in Nederland beneden den leeftijd van tien jaar:

In 1920 Hervormden 38.14 %.
In 1930 Hervormden 29.47 %.
Achteruitgang 22½ % in 10 jaar.
In 1920 Gereformeerden 8.8 %.
In 1930 Gereformeerden 8.5 %.
Achteruitgang 0.30 % in 10 jaar.

Hiertegenover staat de sterke vermeerdering van Roomschen met 8½ % in 10 jaar.

Men versta het dus goed: in tien jaar zijn we niet zoo als Rome met eenig procent vooruit gegaan, maar achteruit. En ook deze schrijver concludeert, dat straks de scholen, de catechisaties en de kerk ontvolkt zullen worden.

Gods bevel: vermeerderd u, wordt met voeten getreden. Met een grap en een lach komen we van deze hoogst ernstige zaak niet af. De Heilige ernst van de Schrift spreekt ons hier aan en stelt ons schuldig, als Gereformeerden. Wij, die zooveel voorrechten bezitten, die zooveel van den Heere in onderscheiding van anderen ontvangen, wij staan schuldig als Gereformeerden tegenover het gebod Gods.

Tenslotte nog enkele cijfers uit het „Schild“, Apologetisch Tijdschrift van de Roomsche Kerk.

Drie groepen vrouwen, elke groep even groot, werden onderzocht.

Groep a. willekeurig gekozen.

Groep b. aangesloten bij de Neo-Malthusianisten.

Groep c. willekeurig gekozen.

De uitslag van dit onderzoek was:

Groep a. 8 % van allen abortus geprovoceerd.

Groep b. 21.1 % van allen abortus geprovoceerd.

Groep c. 5 % van allen abortus geprovoceerd.

Hieruit blijkt, dat diegenen, die staan onder invloed van het Neo-Malthusianisme, een sterke toename vertoonen van abortus provocatus. Laat ook dit staatje ons leeren, dat wie in beginsel niet dit kwaad haat, van zonde op zonde vervalt.